

Η αντιπαροχή

Γεώργιος Αθ. Δαλαμάγκας
Καρδιολόγος

«Μπαρμπα-Φώτη, ήρθα για το σπιτάκι σου. Να το δώσουμε αντιπαροχή σε κάποιους καλούς ανθρώπους, μπαρμπα-Φώτη, που θέλουν να το κάνουν καινούριο και μοντέρνο; Νομίζω ότι είναι ευκαιρία να το δώσεις. Αυτοί θα κάνουν όλη τη δουλειά, εσύ δεν θα κουνήσεις ούτε το δακτυλάκι σου. Μας δίνουν πολύ καλό ποσοστό, μέχρι και πενήντα τοις εκατό θα σου δώσουν, μπαρμπα-Φώτη. Αν δηλαδή χτίσουν οκτώ διαμερίσματα και θα είναι καθαρά και ολοκαίνουρια. Να έχουν και τα εγγόνια σου, να μένουν σε ένα σύγχρονο σπίτι το καλοκαίρι, ρε μπάρμπα-Φώτη, και όχι να στριμώνχεστε όλοι μαζί σε αυτό το παλιό σπιτο!», είπε ο Γιάννης του Κωφού, που τα λίγα τελευταία χρόνια έκανε τον μεσίτη στο χωριό του, προς τον εβδομηντάρη γέροντα, εκεί στα όρθια, μπροστά στην ανοιχτή πόρτα του σπιτιού του, που μόλις την άνοιξε να δει ποιος είναι αυτός, που τη χτυπάει τόσο επίμονα και τόσο δυνατά.

Ο μπαρμπα-Φώτης τον μέτρησε μια, από την κορυφή ως τα πόδια του και, χωρίς να ανοίξει το στόμα του, ξαναμπήκε μέσα στο χαμόσπιτό του, κλείνοντας στα μούτρα του απρόσκλητου επισκέπτη την πόρτα του. «Ο Γιάνν' ς τ' Κφού μεσίτς», ψιθύρισε και κατευθύνθηκε προς τη γωνιά του, στο σκαμνάκι του, απέναντι από το αναμμένο τζάκι. Ύστερα έκλεισε τα μάτια του και πέρασαν πάλι από μπροστά του όλα, όσα του συνέβηκαν εκείνο το βράδυ της Κατοχής. Και δεν ήταν η πρώτη φορά, που τα ξανάβλεπε, που τα ξαναζούσε. Ήταν τραγικά γεγονότα, που δεν θα τα λησμονήσει ποτέ.

Εκείνη η παραμονή της Πρωτοχρονιάς ήταν μια πολύ κρύα μέρα και η νύχτα, που κατέβηκε εκείνο το ίδιο βράδυ από τον ουρανό και σκέπασε στα γρήγορα τα πάντα τριγύρω, ήταν ακόμα χειρότερη. Το μικρό παιδί έκλαιγε ασταμάτητα, μόνο του, στην άκρη του σοκακιού. Τα χείλια του και η μύτη του είχαν μελανιάσει, τα χέρια του και τα πόδια του είχαν ξυλιάσει από το κρύο. Ο βοριάς λυσομανούσε και οι παγωμένες σταγόνες της βροχής ράπιζαν το προσωπάκι του. Το παιδί εξακολουθούσε να κλαίει δυνατά. Έκλαιγε και

φώναζε τη μάνα του. «Μάνα, πού είσαι μάνα; Μάνα, πού είσαι μάνα;». Και το κλάμα γινόταν ένα με τη φωνή του και το έπαιρνε ο αέρας μαζί του, το στροβίλιζε από σοκάκι σε σοκάκι, ανάμεσα από τα κατάκλειστα σπίτια και τα παρέσερνε πάνω στους τοίχους και τις κεραμοσκεπές και τα χτυπούσε πάνω στα παράθυρα και στις πόρτες, αλλά ποιος να απαντήσει; Κανένας δεν το άκουγε. Μάνα. Πού είσαι μάνα! Μάνα... Άφαντη η μάνα, πουθενά δεν φαινόταν, άνοιξε η γη και την κατάπιε... την πήρε ο άνεμος, την πέταξε μακριά, την εξαφάνισε και δεν θα επιστρέψει στο σπίτι να ανάψει το τζάκι, να ζεσταθεί πάλι το φτωχικό τους και να πλάσει εκείνες τις κουλούρες, όπως έκανε κάθε Πρωτοχρονιά τα προηγούμενα χρόνια!

Η γριά Κλειώ, γύρω στα εξήντα της, σαν είδε να πέφτει το σκοτάδι και να μην επιστρέψει στο σπίτι ο γερο-Στέργιος, ο άνδρας της, εβδομηντάρης αυτός, παράτησε το πλέξιμό της πάνω στη μεγάλη μαξιλάρα, που σκέπαζε την πέτρα, την οποία και φέτος είχε φέρει από την παραλία και που κατά το πρωτοχρονιάτικο έθιμο παρίστανε την κλωσσομάνα, έδεσε γερά το τσεμπέρι στο κεφάλι της, φόρεσε τις γαλότσες της, έριξε στην πλάτη της το φθαρμένο μαύρο παλτό της και βγήκε να δει τι απόγινε ο Στέργιος της και ξέμεινε έξω τόσο αργά με τέτοιο παλιόκαιρο. Έπεσε πάνω στο κατακρυωμένο παιδί, που τώρα δεν φώναζε ούτε έκλαιγε δυνατά, παρά κλαψούριζε με αναφιλητά, εξαντλημένο και απελπισμένο. Είχε στραχιάσει, σε μια γωνιά που σχημάτιζαν οι τοίχοι δυο διπλανών σπιτιών, ακριβώς όπως τα ζωντανά βρίσκουν τον τρόπο να προφυλάσσονται από το κρύο και τη βροχή. Η Κλειώ στην αρχή φοβήθηκε, τρόμαξε, δεν πίστευε αυτό που έβλεπε, ένα παιδάκι μέσα στην άγρια νύχτα σε αυτή την κατάσταση! «Μπα, φάντασμα είναι, Θεέ μου, φάντασμα είναι!» και έκανε να πισωγυρίσει προς το σπίτι της, όταν το παιδί φώναξε με όση δύναμη του είχε απομείνει: «Μάνα, εσύ είσαι, μάνα, πού ήσουν μάνα...» και έτρεξε, πρόφτασε την Κλειώ, που κοντοστάθηκε, και γραπώθηκε από τη φούστα της. Πόσο ζεστή ήταν η αγκαλιά της! Το πήρε μέσα στο

σπίτι της, το έντυσε, το τάισε με ζεστό γάλα, το ζέστανε δίπλα στο τζάκι και, όταν ζεστάθηκε και χόρτασε, το πήρε πάλι στην αγκαλιά της και το νανούρισε. Προτού το πάρει ο ύπνος, τα χείλια του, ασυναίσθητα, ακούμπησαν τα γυμνά χέρια της, που το κρατούσαν με τόση αγάπη. Η Κλειώ εξέλαβε την επαφή αυτή ως ένα φιλή ευγνωμοσύνης, βγαλμένο ασυνείδητα και διδαγμένο από τις ανθρωπίνες προαιώνιες καταβολές. Για πρώτη φορά στη ζωή της ένωσε ένα κύμα ανείπωτης εσωτερικής αγαλλίασης να πλημμυρίζει ολόκληρο το είναι της, που την ώθησε αυθόρμητα να ανταποδώσει αμέσως το φιλή του με ένα δικό της τρυφερό φιλή στο κατακόκκινο, τώρα, μαγουλάκι του.

Σε λίγο έφτασε και ο γερο-Στέργιος, που τουρτούριζε. Έτρεμε και δεν ήξερε, ο φουκαράς, αν το τρέμουλο ήταν από το κρύο ή ήταν περισσότερο από τον φόβο, που πήρε. Η Κλειώ σε άλλη περίπτωση θα του τα έψελνε και θα του έλεγε: «Παλιόγερε, τι γύρευες τέτοια ώρα έξω, δεν σώζεται το χαρτοπαίγνιο τέτοιες χρονιάρες μέρες στο καφενείο;», αλλά τώρα δεν κρατιόταν, ήθελε γρήγορα, αμέσως, να του ανακοινώσει τα καθέκαστα, να του πει ότι απόψε έγινε ένα θαύμα στο σπιτικό τους, ότι τέλος πάντων ο Άγιος, έστω και ύστερα από τόσα χρόνια και ύστερα από τόσα τάματα και από τόσα παρακάλια, τους έστειλε το «δώρο», που δεν τους είχε στείλει στα νιάτα τους, αυτό για το οποίο πάντοτε τον παρακαλούσαν, ένα μωρό, ένα παιδί, ένα «έτοιμο» παιδί, ένα πολύ όμορφο παιδί. Ήταν έτοιμη να τον οδηγήσει ακροποδητή στην πλαϊνή τους κάμαρα και να του δείξει το «θαύμα», που κοιμόταν χορτασμένο και ήρεμο στο κρεβατάκι του. Αλλά ο γερο-Στέργιος την πρόφτασε. Γνώριζε, από άλλες φορές που αργούσε, ότι η γυναίκα του, ούτως ή άλλως, τον μάλωνε, οπότε είχε πάντοτε έτοιμη κάποια δικαιολογία, αλλά αυτή τη φορά, θα της ανέφερε τα μαντάτα, την απίστευτη όσο και θλιβερή ιστορία, που συνέβηκε στο καφενείο αυτό το βράδυ και που για πρώτη φορά η ιστορία του ήταν πραγματικά αληθινή και ότι αυτή ήταν μια σοβαρή αιτία να καθυστερήσει, ότι ήταν ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο να επιστρέψει νωρίς στο σπίτι τους.

Μόλις η Κλειώ πήγε να ανοίξει το στόμα της και να του πει το χαρμόσυνο γεγονός, εκείνος έφερε στο στόμα του τον δείκτη του δεξιού χεριού του και της έγνεψε επιτακτικά να μην μιλήσει. Πήγε να τον εμποδίσει, να του πει πως τα δικά της νέα ήταν πιο σημαντικά, αλλά ο Στέργιος, την αποστόμωσε: «Πάψε να μιλήσω κι εγώ μια φορά πρώτος! Έχω να

σου πω τρομερά πράγματα, που συνέβηκαν απόψε στο χωριό μας!». Και της διηγήθηκε ότι απόψε με το σούρουπο όρμησαν ξαφνικά μέσα στο καφενείο καμιά δεκαριά άνδρες, που ήταν οπλισμένοι με όπλα και πιστόλια και ήταν ζωσμένοι με φισεκλίκια στη μέση τους και σταυρωτά στο στήθος τους. Αυτοί τους κράτησαν ώς τα τώρα όμηρους μέσα στο καφενείο. «Αφού πήραν από όλους μας ό,τι είχαμε και δεν είχαμε απάνω μας, από χρήματα ως και κοσμήματα, ρολόγια, δακτυλίδια και χρυσές καδένες, άφησαν δυο να μας φυλάνε μέσα στο καφενείο και οι άλλοι ξεχύθηκαν στο χωριό να κάνουν πλιάτσικο και να πάρουν μαζί τους αυτούς, που είχαν διαλέξει από πριν να πάρουν, άνδρες και γυναίκες. Τους μάζεψαν στη μικρή πλατεία έξω από το καφενείο. Ήταν καμιά δεκαριά άνδρες και πέντ' έξι γυναίκες, τους έβαλαν στη γραμμή και τους πήραν προς το βουνό. Εκείνοι οι δυο, που μας κρατούσαν μέσα στο καφενείο, μας άφησαν και έφυγαν τρέχοντας, μόνο όταν είχαν περάσει περίπου δέκα λεπτά της ώρας από τότε που αυτοί που πήραν τους αιχμαλώτους είχαν εξαφανιστεί στο σκοτάδι. Έτσι, ούτε που μπορέσαμε να δούμε πόσους ακριβώς και ποιους πήραν μαζί τους», κατέληξε λαχανιασμένος ο γερο-Στέργιος. «Παναγία μου!», σταυροκοπήθηκε η Κλειώ. «Έτσι εξηγείται το θαύμα», ψιθύρισε, απογοητευμένη, που βρέθηκε τόσο γρήγορα η εξήγησή του. Ύστερα διηγήθηκε τη δική της ιστορία στον γέρο της. «Ας ξημερώσει με το καλό η πρώτη μέρα της χρονιάς και θα δούμε τίνος είναι το μωρό», είπε σκεπτικός ο γέρος, αμφιβάλλοντας τα μέγιστα για το αίσιο του χρόνου, που άρχιζε από την επόμενη μέρα.

Το παιδί το μεγάλωσαν με αγάπη και στοργή, το πρόσεχαν σαν τα μάτια τους και το βάπτισαν Φώτη. Ποτέ δεν έμαθαν τι απόγιναν οι γονείς του. Ύστερα από πολλά χρόνια, ψάχνοντας και ρωτώντας, πληροφορήθηκε ο Φώτης ότι η μητέρα του ήταν μεταξύ των λίγων γυναικών, τις οποίες απήγαγαν το βράδυ εκείνης της παραμονής της Πρωτοχρονιάς οι αντάρτες και ότι ο πατέρας του τον ίδιο καιρό υπηρετούσε τη θητεία του και πολεμούσε τους αντάρτες στα βουνά με τον Εθνικό Στρατό. Το γεγονός αυτό ήταν ο μόνος ίσως λόγος, που οι απαγωγείς πήραν μαζί τους τη μητέρα του. Το ζευγάρι είχε εμφανιστεί στο χωριό πριν από λίγα χρόνια και τότε είχε διαδοθεί ότι είχαν αλληλοαπαχθεί, γιατί δεν είχαν τη συγκατάθεση των γονιών τους να παντρευτούν. Στον πόλεμο οι δυο, άλλοτε σφοδρά ερωτευμένοι νέοι, είναι πολύ πιθανόν να είχαν πολεμήσει ο

ένας εναντίον του άλλου και μάλιστα με μανία, αφού ανήκαν στα φανατισμένα και αντίθετα στρατόπεδα, όπου άλλοι τους είχαν κατατάξει με τη βία. «Αν η τύχη τους το θέλησε να τους παίξει και άλλα πιο τραγικά παιχνίδια, καθόλου δεν αποκλείεται να σκότωσε ο ένας τον άλλον», σκεπτόταν συχνά ο Φώτης, ύστερα από τις παραπάνω πληροφορίες, τις οποίες είχε πάρει από το ΓΕΣ. Πάντως, ο φόβος του αυτός δεν επιβεβαιώθηκε από καμιά σχετική πληροφορία.

Ο Φώτης, εκείνο το παιδί, εβδομηντάρης σήμερα, δεν μπορεί καθόλου να θυμηθεί την εικόνα της μητέρας του. Όταν προσπαθεί, η φαντασία φέρνει μπροστά του μια θολή μορφή, κάτι σαν οπτασία, μια νεαρή γυναίκα, που φαίνεται να του χαμογελάει αγνά. Για τον πατέρα του, ούτε λόγος, τίποτε δεν θυμάται από αυτόν, και αυτό πολύ τον στενοχωρεί. Ίσως να μην θυμόταν ούτε και τη μορφή της Κλειώς και του γερο-Στέργιου, αν δεν είχε κρεμασμένη τη φωτογραφία τους στον έναν τοίχο του δωματίου του, να ποζάρουν εκεί μόνιμα με το προσποιητό και παγωμένο χαμόγελό τους. Τα δυο αυτά γερόντια τον περιμάζωσαν, τον φρόντισαν, τον αγάπησαν, τον μεγάλωσαν. Ήταν το παιδί τους, αυτούς είχε γονείς και, όταν τους έχασε σε ηλικία δεκαεπτά χρονών, διαπίστωσε ότι του είχαν αφήσει ό,τι είχαν και δεν είχαν. Μεταξύ των άλλων κληρονόμησε και αυτό το σπιτάκι, στο οποίο κατοικεί τώρα, πάλι μόνος του, αφού η γυναίκα του χάθηκε πρόωρα, από την καταραμένη αρρώστια. Αυτό το σπίτι τον ζέστανε εκείνο το βράδυ, εκείνο το τρομερό και σηματοδιακό για τη ζωή του βράδυ. Αυτό το σπίτι είναι το παν γι' αυτόν, είναι η ιστορία της ζωής του. Όχι, δεν θα το εγκαταλείψει ποτέ, όσο και αν τα δυο του παιδιά, που είναι εγκατεστημένα στην πόλη και έχουν μια καλή σειρά, τον θερμοπαρακαλούν να πάει και να ζήσει κοντά τους. Όχι, δεν θα το κατεδαφίσει ποτέ, όσο και αν τα παιδιά του τον παροτρύνουν να το αποφασίσει. Γνωρίζει πολύ καλά ότι τα παιδιά του δεν νιώθουν τίποτε από όσα αυτός νιώθει για το σπιτάκι αυτό. Όχι, δεν θα το δώσει, όσα και αν του τάζουν οι εργολάβοι, που έχουν πέσει σαν ακρίδες στον τόπο του και ανεγείρουν τσιμεντένια εκτρώματα.

Το δικό του το χαμόσπιτο, κεραμοσκεπές και «πανταχόθεν ελεύθερο» μέσα στον κηπάκο του, παραμένει πανέμορφο. Μπορεί να μην έχει κανένα ιδιαίτερο σχέδιο, τέσσερεις τοίχοι, ένα σχεδόν τετράγωνο κτίσμα, που το ομορφαίνουν η παλιά μασίφ ξύλινη πόρτα, η σκαλισμένη με περίτεχνα

σχέδια από τα χέρια μερακλή τεχνίτη της παλιάς εποχής και τα ορθογώνια ψηλά παράθυρα, που το κάθε φύλλο τους χωρίζεται σε μικρότερα τετράγωνα τμήματα. Καμιά σημαντική μεταβολή δεν έχει επιφέρει ο Φώτης στην εμφάνιση του σπιτιού. Θέλει να το θυμάται σε όλη του τη ζωή, ακριβώς όπως ήταν τότε, που τον υποδέχτηκε. Το μόνο που κάνει είναι να το περιποιείται. Κάθε Άνοιξη το ασβεστώνει με άσπρο ασβέστη, να είναι καθαρό και λαμπερό το καλοκαίρι που το φωτίζει ο δυνατός ήλιος και να παραμένει κάτασπρο στη μούχλα του χειμώνα. Πάνω από τρεις πόντους θα έχει γίνει το πάχος του άσπρου χρώματος από τα επάληλα ετήσια στρώματα του ασβέστη. Την πόρτα στην είσοδο του σπιτιού, όπως και τα παράθυρα, τα βάφει και αυτά κάθε χρόνο με το ίδιο χρώμα, που είχαν πάντοτε, το χρώμα του ουρανού και της θάλασσας, το βαθύ γαλάζιο χρώμα.

Τη μόνη μεγάλη μετατροπή, που αναγκαστικά έκανε ο Φώτης στο σπίτι, χωρίς πάντως να μεταβληθεί η εξωτερική του εμφάνιση, είναι ότι πρόσθεσε τη μικρή κουζίνα στην πίσω πλευρά του και ότι ενσωμάτωσε μέσα στο σπίτι και το αποχωρητήριο, που ως τότε ήταν έξω στην αυλή. Ήταν τότε, που ο καθένας έπρεπε να πάρει το νερό της ύδρευσης μέσα στο σπίτι του. Τότε καταργήθηκαν όλα τα πηγάδια και οι εξωτερικές βρύσες του χωριού, και έτσι χάθηκαν οι ευκαιρίες για τα κουτσομπολιά και οι αφορμές για τα φλερτ μεταξύ των νέων παιδιών. Στέρωσαν τα πηγάδια και αχρηστεύτηκαν και όλες οι στάμνες. Πάει και το αμίλητο νερό, ξεχάστηκε. Από πού να το πάρουν τώρα οι κοπέλες του χωριού το πρωί της κάθε Πρωτοχρονιάς; Πάνε και τα κλωσσοπούλα και οι κουλούρες και οι μπουγάτσες.

Όλα αυτά σκέπτεται μπροστά στο αναμμένο τζάκι τώρα ο Φώτης και δικαιολογεί τον εαυτό του, που αντιστέκεται σε όλες τις αλλαγές. Βρίσκεται σε αδυναμία να υπερασπιστεί τον χαμό των εθίμων, αφού δεν είναι σε θέση να τα αναπαραγάγει. Το μόνο που μπορεί να κάνει αποτελεσματικά είναι να αρνείται την αντιπαροχή. Μέχρι πενήντα τοις εκατό του δίνουν οι εργολάβοι, αλλά αυτός επιμένει στο όχι. Το χαμόσπιτο, όπως λένε το σπίτι του οι διάφοροι μεσίτες και εργολάβοι, για να μειώσουν την αξία του, βρίσκεται πάνω σε έναν μικρό λόφο και έχει καβάλα σχεδόν τα περισσότερα σπίτια του χωριού, ακόμα και αυτά τα καινούρια, που γίνονται τα τελευταία χρόνια. Η θέα του είναι καταπληκτική, ελέγχει από εκεί επάνω το έμπα του μικρού λιμανιού και την απεραντοσύνη της θάλασσας στα

ανοιχτά, ενώ και προς τη μεριά του βουνού βλέπει τα πεύκα και ακούει το θρόισμα των φύλλων τους στο φύσημα του μπάτη ή του απόγειου, τα βράδια. Τον χειμώνα το χτυπούν αέρηδες, αλλά το καλοκαίρι είναι το δροσερότερο μέρος του χωριού. «Ας λένε οι εργολάβοι, άσ'τους να κουρεύονται», ψιθυρίζει ο Φώτης. Είναι σίγουρος ότι δεν κάνει κανένα λάθος, που αρνείται την αντιπαροχή. Για τον ίδιο το σπίτι έχει περισσότερο ιστορική αξία και το όλο θέμα άπεται της ηθικής του και αγγίζει την καρδιά του, το συναίσθημά του. Κάνει πολύ καλά λοιπόν, που βάφει και ξαναβάφει, πάντα με τα ίδια χρώματα, το σπίτι του.

Γύρω από το σπίτι υπάρχει ένας μικρός κήπος. Εκεί ο Φώτης περνάει πολλές ώρες της μέρας χειμώνα καλοκαίρι. Φυτεύει εποχιακά λουλούδια και περιποιείται τα οπωροφόρα δένδρα του. Σκαλίζει με το σκαλιστήρι του τον κήπο και δεν αφήνει τα ζιζάνια να αναπτυχθούν. Ύστερα ανακατεύει το χώμα με λίπασμα, να βρίσκουν, λέει, εύκολη τροφή, τα φυτά του. Κλαδεύει τις τριανταφυλλίες του και, καθώς τις κλαδεύει, τις μιλάει κιόλας: «Θα σου βγάλω αυτό το κλαδάκι και εσύ θα βγάλεις νέο βλασταράκι με ένα όμορφο λουλούδι στην κορυφή του. Θα σου αφαιρέσω και αυτό που πάει προς τα κάτω. Πονάς, το ξέρω ότι πονάς, αλλά η ομορφιά κρύβει μέσα της τον πόνο. Θα τα ξεχάσεις όλα την Άνοιξη που θα γίνεις ομορφότερη». Τέτοια του έρχονται στο μυαλό του Φώτη ασυναίσθητα, καθώς δουλεύει στον κήπο του. Τα αγαπάει όλα τα λουλούδια του και τα δένδρα του. Ιδιαίτερα όμως λατρεύει το άσπρο γιασεμί του και καμαρώνει την κερασιά του. Τη φύτεψε στον κήπο ακριβώς στη θέση, όπου προηγουμένως ήταν το υπαίθριο αποχωρητήριο. Ούτε πίστευε ότι θα ευδοκιμήσει, όταν τη φύτευε. Τον αποθάρρυνε ο πατριός του, που του έλεγε: «Κερασιές δεν πιάνουν στα δικά μας χώματα και στο δικό μας κλίμα, οι κερασιές είναι για τα βόρεια κλίματα και τα ορεινά μέρη». Παρόλα αυτά η δική του θέριψε μέσα σε λίγα χρόνια και κάνει χονδρά και νοστιμότατα κεράσια. Ο ίδιος δεν τα τρώει. Τα μοιράζει στους γείτονες, που τα λιμπίζονται, όταν τα βλέπουν πάνω στο καρπερό δένδρο του. Δεν του 'ρχεται να φάει φρούτο από δένδρο, που ξέρει ότι αναπτύχθηκε πάνω στο «μέρος». Την καμαρώνει όμως, στέκεται παράμερα και την παρατηρεί με τις ώρες τον καιρό που είναι ανθισμένη, ντυμένη νυφούλα για αρκετές μέρες. Παρακολουθεί τη φυλλωσιά της και στη συνέχεια το δέσιμο του καρπού της. «Σαν τη γόνιμη γυναίκα είναι, σαν τη γυναίκα μου έγινε, κοκαλιάρια ήταν κι εκείνη όταν την πήρα

και όταν έμεινε δυο φορές έγκυος, τότε γέμισε και φάνηκαν όλες οι γυναικείες καμπύλες της. Ύστερα έφυγε και με άφησε μόνο μου, πέθανε από την κακιά αρρώστια. Θα πεθάνει και θα ξεραθεί και η κερασιά μου;», διερωτάται με θλίψη. Σκέπτεται και θυμάται και ένα δάκρυ κυλάει στα μάγουλά του, χωρίς να ξέρει αν είναι που θυμήθηκε τη συχωρεμένη γυναίκα του ή για την κερασιά που θα φύγει. Αν του ζητούσαμε να μας απαντήσει ευθέως, θα μας απαντούσε: «Είναι για την εμορφιά, που χάνεται όλο και περισσότερο για κάθε μέρα, που περνάει».

Εκεί, μέσα στον κήπο του, τον βρήκαν ο νέος μεσίτης και οι δυο συντάριοι εργολάβοι: «Φώτη, σου έφερα τους κυριους από δω για το σπίτι σου, το θέλουν να σηκώσουν στη θέση του ένα παλάτι, στο οποίο θα μένεις και συ και τα εγγόνια σου, όταν έρχονται τα καλοκαίρια να παραθερίσουν». Πάλι τα ίδια, τα έχει συνηθίσει. Κάθε τόσο παρουσιάζονται νέοι εργολάβοι με νέους μεσίτες. Ήθελε πάλι να τους αποπάρει, «αφού σας έχω πει τόσες φορές ότι δεν το δίνω αντιπαροχή, γιατί επιμένετε;». Συγκρατήθηκε όμως, και θέλησε και αυτός, για μια και μοναδική φορά στη ζωή του, να τους κάνει πλάκα. «Ας πούμε ότι αποφασίζω να σας το δώσω και συμφωνούμε σε όλα. Για πείτε μου, πώς και πού θα γίνει το παλάτι μου και με ποιους θα γίνω συγκάτοικος και συνιδιοκτήτης;», τους ρώτησε. Πήρε τον λόγο ένας από τους δυο εργολάβους, αυτός που φαινόταν μεγαλύτερος. «Πρώτα θα κατεδαφίσουμε το παλιόσπιτο και ύστερα θα σκάσουμε το οικοπέδο σου από εκεί από την κάτω πλευρά ως εδώ που πατάμε τώρα» και έδειξε τα πόδια του Φώτη. «Νομίζω ότι προς αυτή, την πάνω πλευρά, θα αφήσουμε ένα ποσοστό του οικοπέδου ακάλυπτο, ώστε να πληρούνται οι όροι δόμησης, όπως και το ποσοστό που έχουμε δικαίωμα να κτίσουμε». «Δηλαδή θα γκρεμίστε, εκτός από το σπίτι μου και όλα τα δένδρα μου, την κερασιά μου και το γιασεμί μου;», τον διέκοψε ο Φώτης. Πήγε να συμπληρώσει κάτι ο εργολάβος, αλλά δεν πρόφθασε: «Δεν το δίνω πατριώτη, δεν το δίνω, άντε να πάτε στο καλό». Ύστερα γύρισε προς τον μεσίτη: «Όταν ακούσεις ότι πέθανα, τότε μόνο να ψάξεις τους κληρονόμους μου, τα παιδιά μου και να συζητήσετε μαζί τους για την αντιπαροχή. Ώς τότε, να μην σε ξαναδώ μπροστά μου για το ίδιο ζήτημα. Όσο ζω, δεν θα το δώσω αυτό το σπίτι για αντιπαροχή, ούτε θα χαλάσω τα δένδρα μου και την ησυχία μου για τα διαμερίσματά σας, κατάλαβες;».